

Stedelijke Transformatie

Meer ruimte voor wonen

13 december 2022
Samenwerken bouw sociale huurwoningen
binnenstedelijke gebieden

Samenwerken bouw sociale huurwoningen

- Welkom!
- We starten om 15:30 uur
- Zet uw microfoon uit
- Stel tijdens sessie uw vraag in de chat
- We nemen sessie op. Niet in beeld? Zet uw camera uit.

Programma

- Welkom
- Lara Brand (Taskforce Nieuwbouw Woningbouwcorporaties)
- Isja Venekamp (Gemeente Amsterdam)
- Paul van Moorsel (Ymere)
- Frank van Breukelen (Amvest)
- Vragen en gesprek
- Martine van der Griendt (BPD)

Stedelijke Transformatie

Meer ruimte voor wonen

Wie zijn de deelnemers?
Ga naar poll in de chat

@ruimtevoorwonen

www.stedelijketransforma

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

'Waar een wil is, is een weg'

Taskforce Nieuwbouw Woningcorporaties

Stedelijke Transformatie; Samenwerken
bij bouw sociale huurwoningen in
binnenstedelijke gebieden

Lara Brand 13 december
2022

Inhoud

- Wat is / doet / weet de Taskforce Nieuwbouw Woningcorporaties?
- Hoe zit het met het (Rijks)beleid inclusief Nationale prestatieafspraken?
- Cijfers en verwachtingen sociale nieuwbouw c.q. 'Volkshuisvesting'
- Aanbevelingen

RVVN: Woningcorporaties
aanmoedigen om snel nieuwe
woningen te bouwen met een
maximale huur tot de eerste
aftoppingsgrens door middel
van 'heffingskorting'

**Bestuurlijke afspraken Aedes, BZK
& VNG 14 september 2020:**
150.000 woningen
start bouw binnen 2 jaar
klaar binnen 5 jaar
Start bouw 10.000 tijdelijke
woningen binnen twee jaar

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Wat doet de Taskforce?

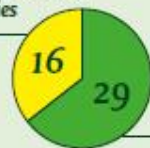
- Aanjagen nieuwbouw sociale huurwoningen, en middenhuur
- Projecten met raad en daad bijstaan (deskundigheid en diplomatie)
- Hoor- en wederhoor
- Ophalen en onderzoeken systeemvragen
- Delen van kennis en aanbevelingen

TNW interventies

De Taskforce Nieuwbouw Woningcorporaties helpt corporaties en overheden de nieuwbouw van sociale huurwoningen te versnellen.

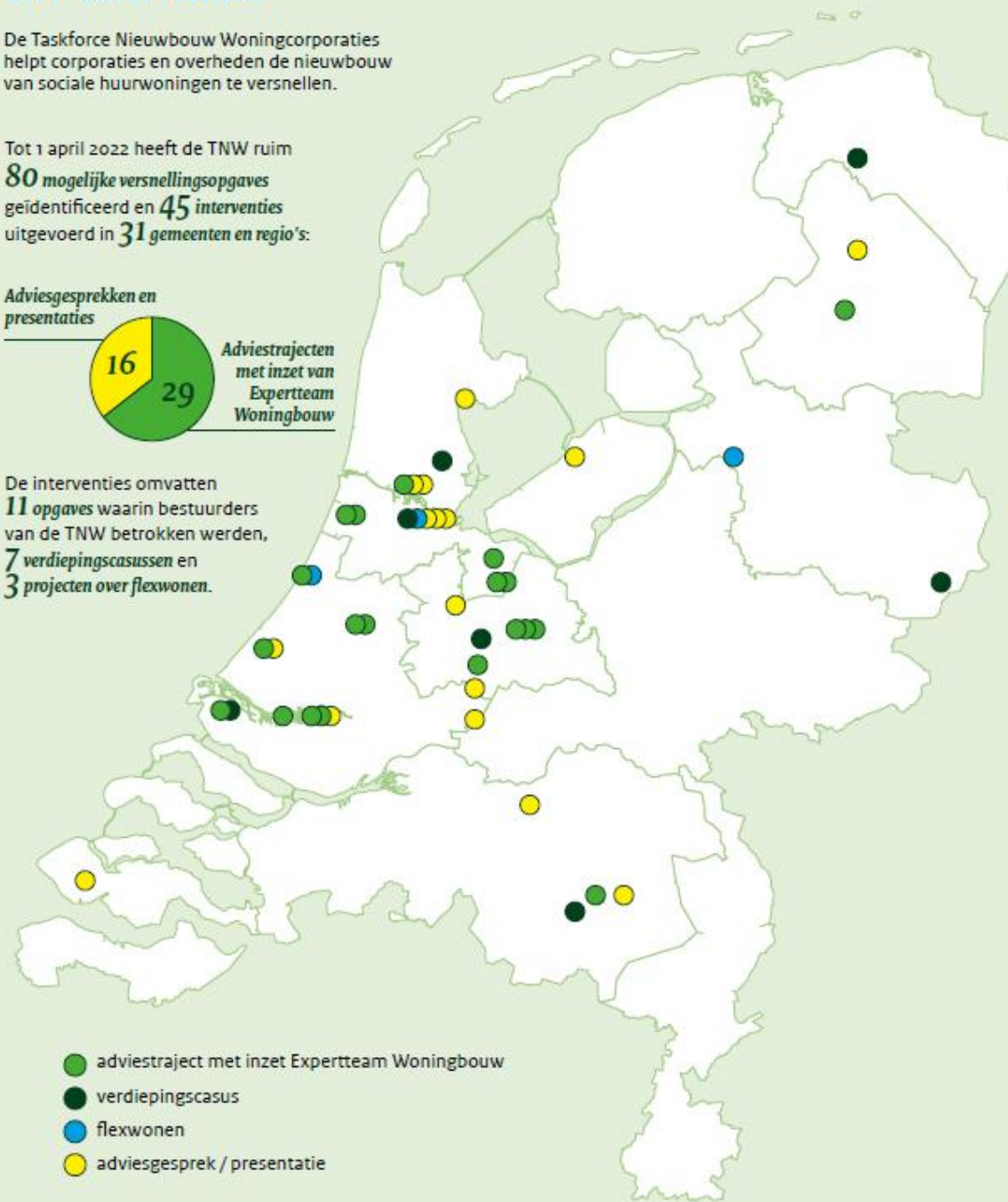
Tot 1 april 2022 heeft de TNW ruim **80** mogelijke versnellingsopgaves geïdentificeerd en **45** interventies uitgevoerd in **31** gemeenten en regio's:

Adviesgesprekken en presentaties

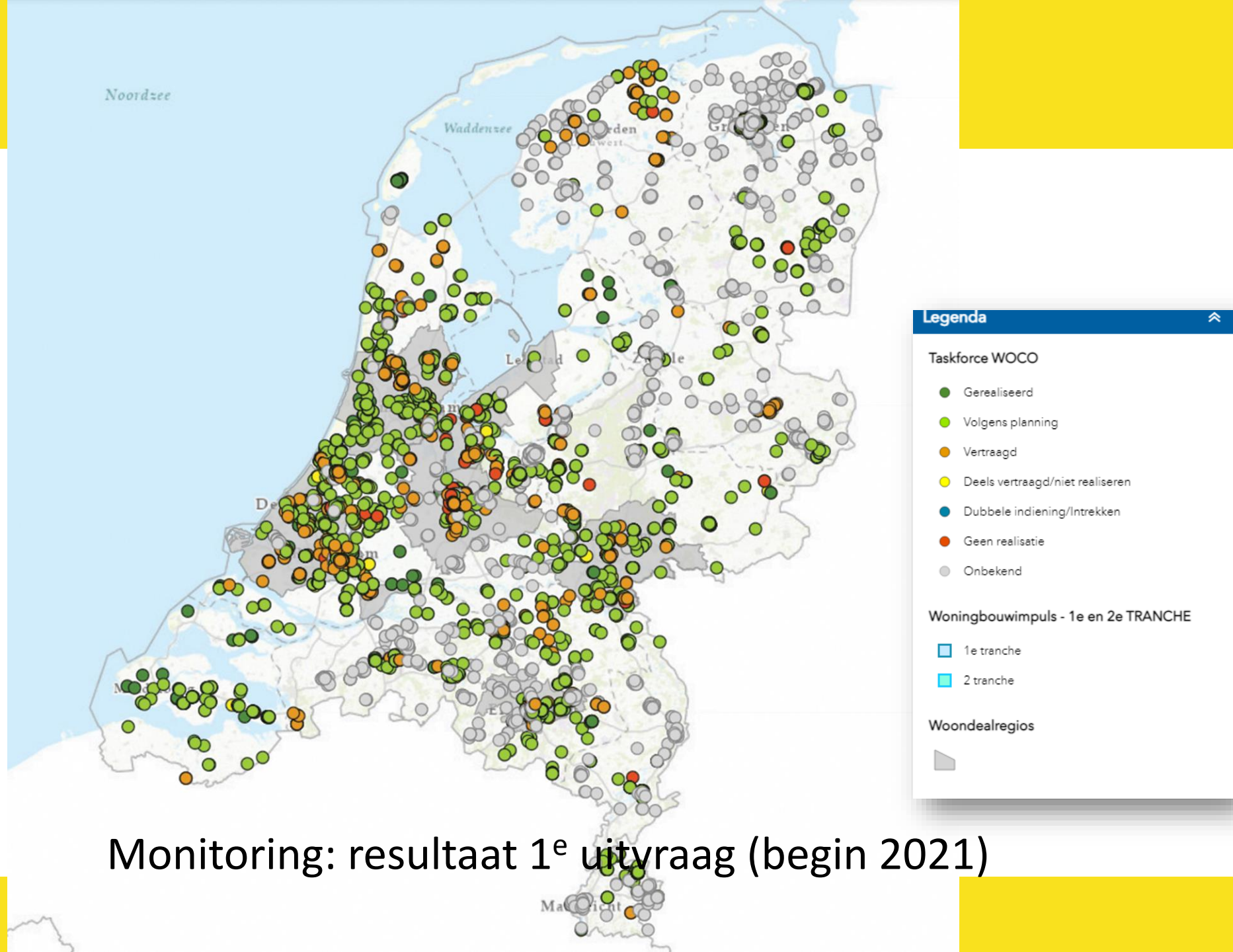
Adviestrajecten met inzet van Expertteam Woningbouw

De interventies omvatten **11** opgaves waarin bestuurders van de TNW betrokken werden, **7** verdiepingscasussen en **3** projecten over flexwonen.

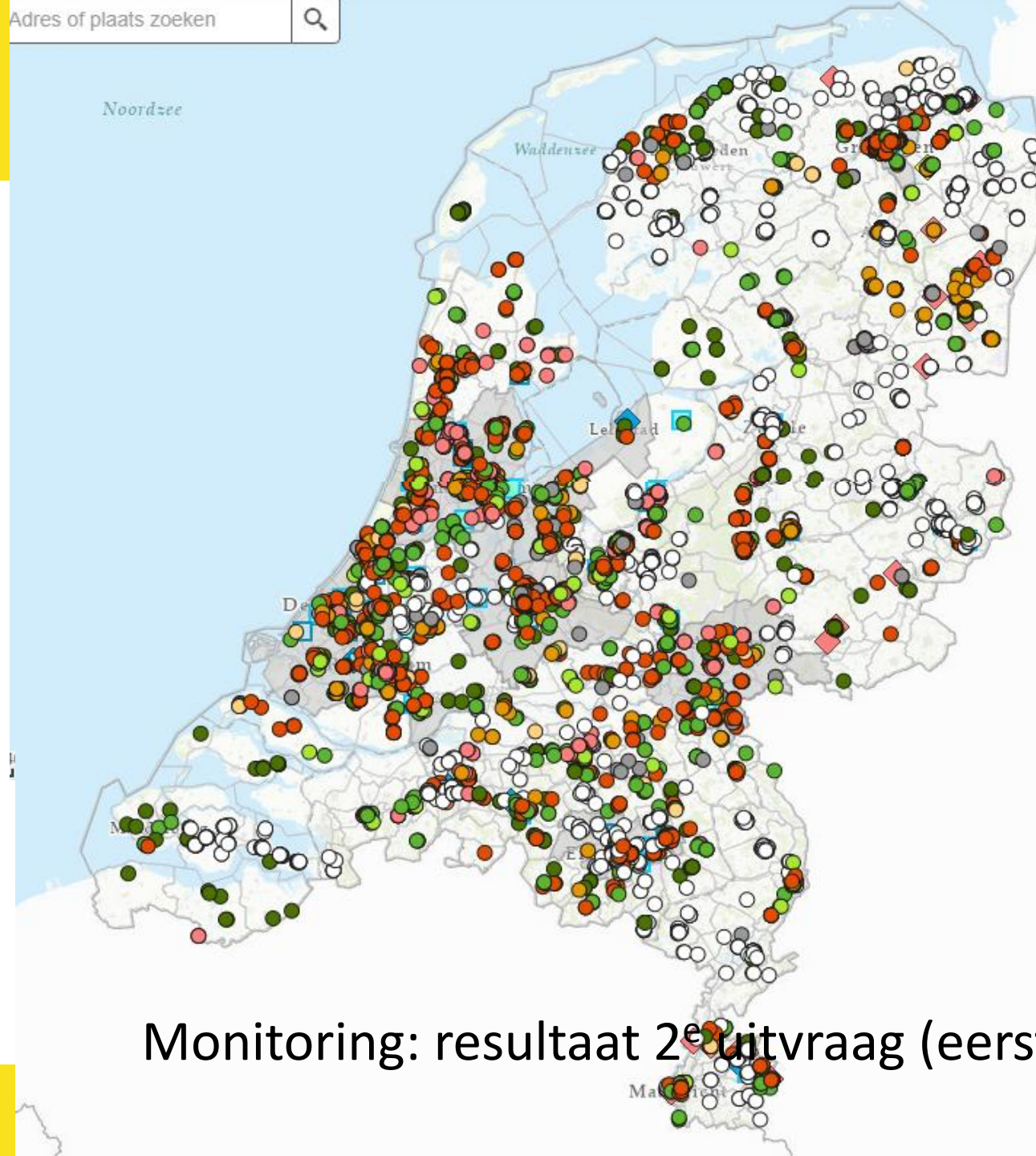

- adviestraject met inzet Expertteam Woningbouw
- verdiepingscasus
- flexwonen
- adviesgesprek / presentatie

Monitoring: resultaat 1^e uitdraag (begin 2021)

28% hard
46% boterzacht

Monitoring: resultaat 2e uitvraag (eerste helft 2022)

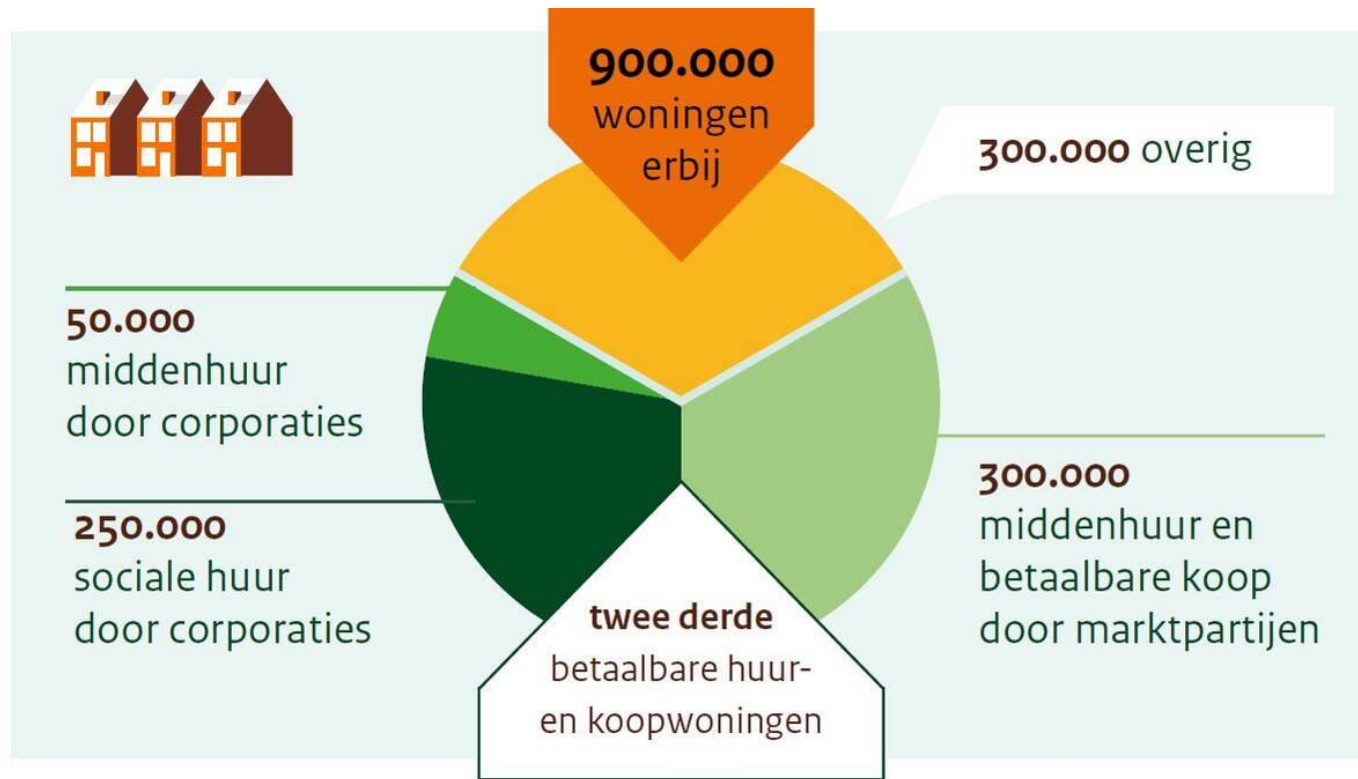

Rijksbeleid

- Stelselwijzing in volle gang: vrijblijvendheid eraf!
- Nationale Bouw en Woonagenda / Nationale prestatieafspraken / Bestuurlijke afspraken Rijk – provincies / Woondeals / lokale prestatieafspraken
- Programma 'Woningbouw' van BZK / VRO met actielijn I 'regie' en actielijn II 'Versnellen' Programma 'een thuis voor iedereen', Taskforce Versnelling Tijdelijke Huisvesting (TVTH) en de landelijke versnellingstafel
- Uitwerken 'Wet versterken regie volkshuisvesting' inclusief definitie van sociale huur. Consultatie beoogd in november 2022.

Bron: Nationale Woon- en Bouwagenda en Programma Woningbouw, BZK/VRO

Rijksbeleid; wat is sociale huur?

In elke gemeente een woningvoorraad met 30% sociaal.

De nieuwe (concept) definitie definieert een sociale huurwoning als volgt:

- Het betreft een woning die een instandhoudingstermijn heeft van ten minste 25 jaar, waarmee wordt bedoeld dat een nieuwbouwwoning ten minste 25 jaar als sociale huurwoning wordt verhuurd
- Het een woning betreft die ook bij mutaties wordt verhuurd met een huurprijs tot de liberalisatiegrens bij aanvang van de huurovereenkomst
- De woning door toewijzing beschikbaar is voor huishoudens binnen de DAEB-inkomensgrens. Voor particuliere huurwoningen zal dit betekenen dat ze in een huisvestingsverordening worden opgenomen.

Nationale prestatieafspraken 30/6/22

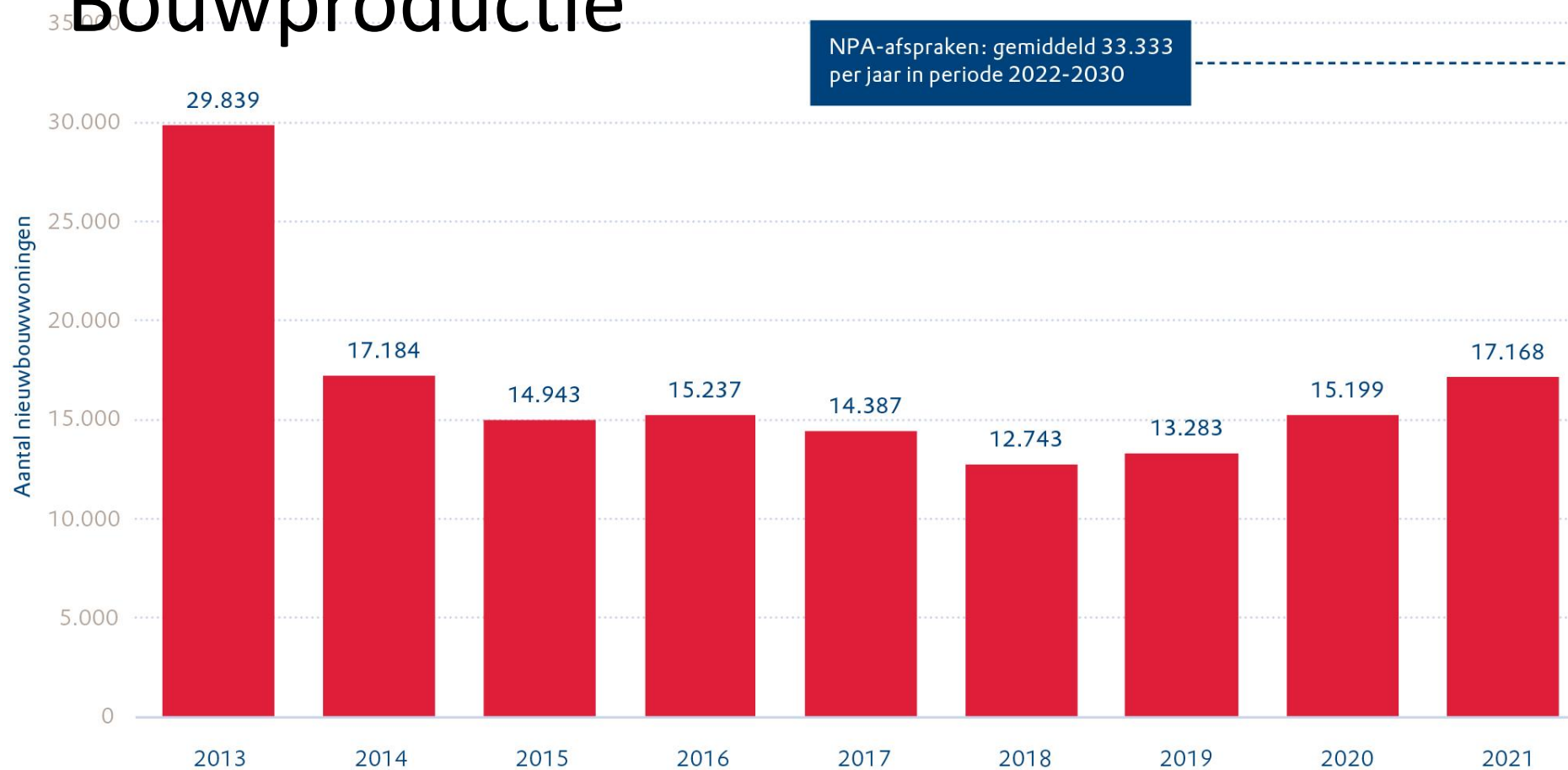
- Verdubbeling bouwproductie sociale huurwoningen
- Bindende prestatieafpraak tegenover wegstrepen 1,7 miljard Verhuurderheffing
- bouwtempo van de corporaties moet flink omhoog de komende jaren van ca. 15.000 de afgelopen jaren naar bijna 30.000 richting 2030.
- 250.000 sociale huurwoningen en 50.000 middenhuurwoningen erbij tot 2023 'waarbij de evenwichtige mix moet worden gevonden van woningen met een prijs tussen €850 en €1.000'

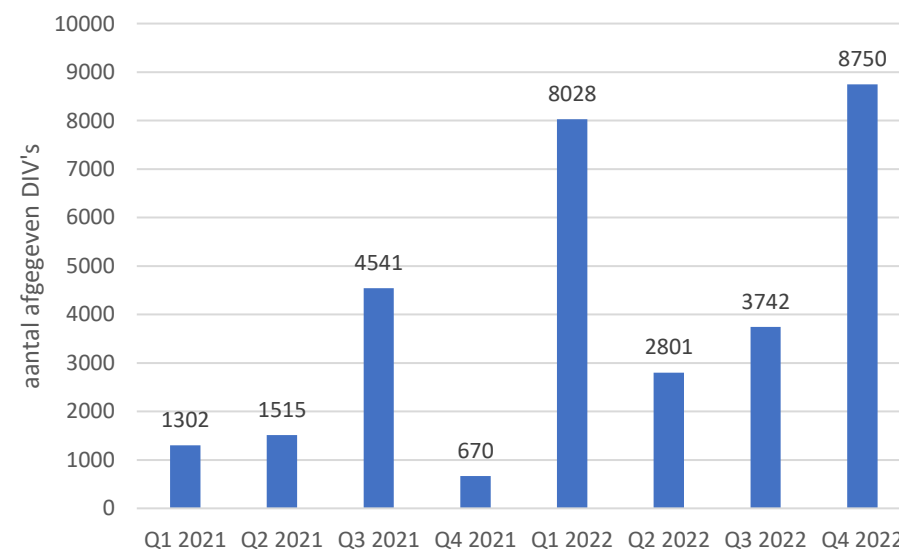
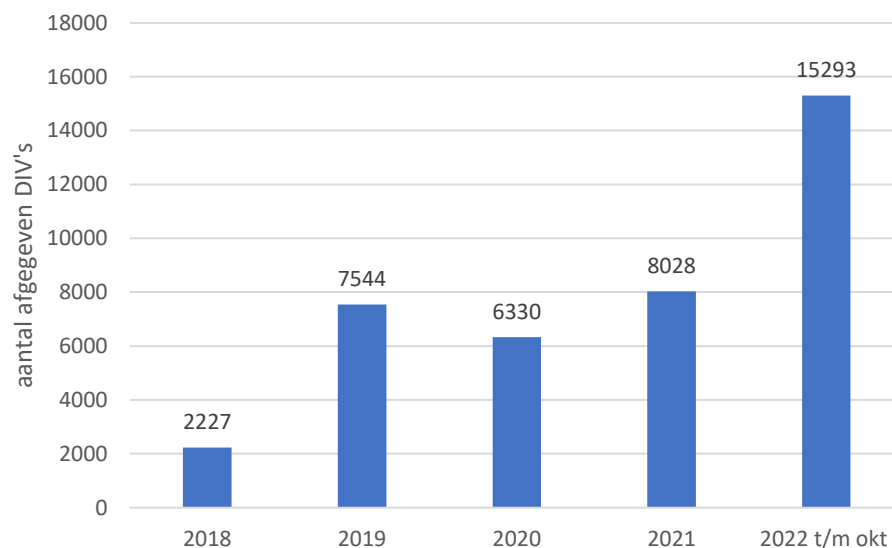
Bouwproductie

Bron; Aedes Benchmark 24/11/22

Bouwproductie

verdubbeling aantal afgegeven DIV's door RVO in 2022; Hogere bouwproductie door woningcorporaties i.c.m. administratieve sprint?

Cijfers CBS impliceren dat circa de helft van de nieuwbouw van woningcorporaties tot stand komt op basis van een bouwvergunning van een ontwikkelaar

‘Bruidsschat’ RVVN 1/10/22

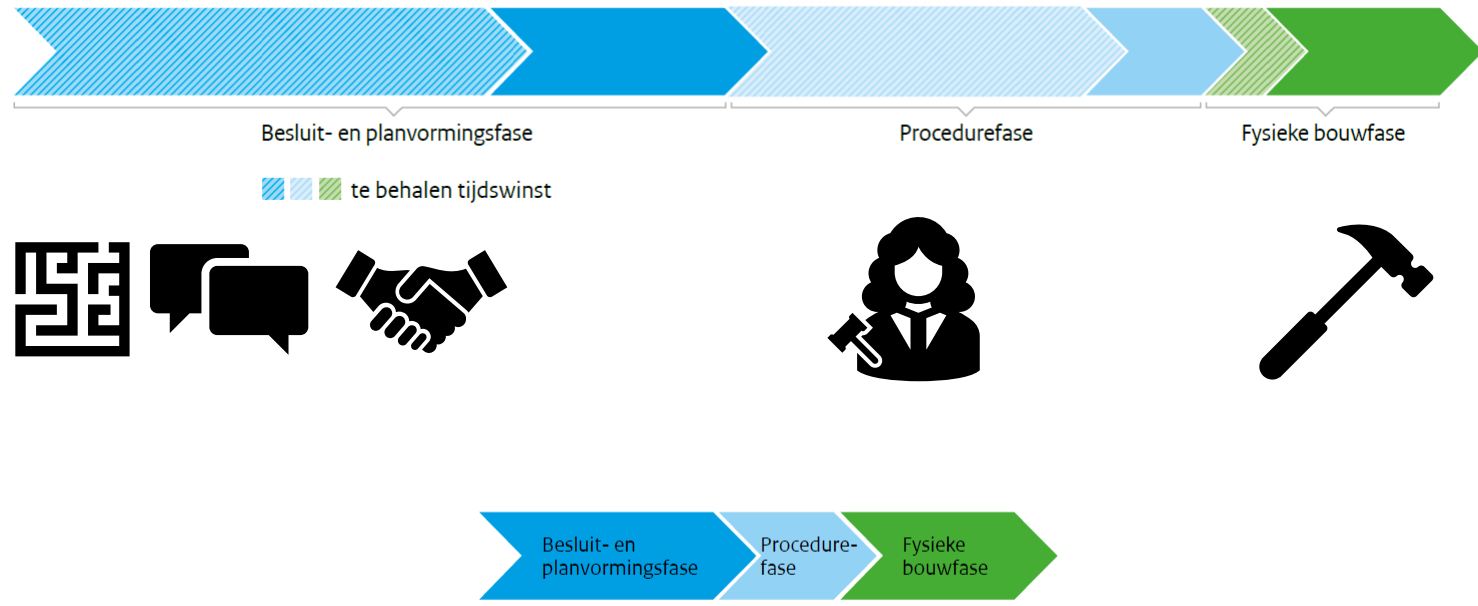
	VASTGESTELD	AFGEWEZEN	INGETROKKEN	OPENSTAAND
Drenthe	1.318	11	260	3.255
Flevoland	1.980	58	83	4.338
Friesland	1.856	157	877	2.654
Gelderland	4.203	316	861	8.370
Groningen	1.534	10	674	6.716
Limburg	959	45	938	4.290
Noord-Brabant	7.352	666	3.019	14.626
Noord-Holland	9.097	704	1.217	21.508
Overijssel	795	0	22	4.906
Utrecht	3.299	51	1.012	10.275
Zeeland	717	210	116	167
Zuid-Holland	4.621	335	1.776	22.687

Ca 100.000 van de nog te bouwen corporatiewoningen tot 2030 bestaat uit woningen waarvoor vrijstelling verhuurderheffing is aangevraagd. Deze zijn relatief concreet en goed te monitoren ondanks vervallen van de heffing en de regeling

De versnelling staat voorop!

Van 10 naar 4 jaar

Aanbevelingen voor de praktijk

1. Wees realistisch maar laat je niet uit het veld slaan! Volkshuisvesting verdient de prioriteit, hou de bouw in de benen.
2. Beter goed gejat dan slecht zelf bedacht
3. Niet DAEB wel doen!
4. Nodig jezelf uit aan de Woondealtafel en laat je project prioritair verklaren
5. Maak het aspect tijd onderdeel van je plan; wanneer moet de eerste bewoners erin en wat is daarvoor nodig?
6. Omarm nieuwe bouwvormen en methoden om aantal VE omhoog te krijgen zoals splitsen, op- en ondertoppen.
7. Investeer in je relaties, ook met de provincie
8. Doe het samen en sluit goede partnerschappen: locatiescans, Stadshuwelijken – kavelruil – bestuurstweedaagse etc
9. Loop je tegen problemen aan? Los ze op of schaal op door contact op te nemen met woningbouw@rvo.nl

Overhoeks

Amsterdam Noord

Amsterdam Noord in de Jaren '80 en '90

- Onbekend en onpopulair
- IJ als barri r tussen Noord en Centrum
- arbeiderswijken en zware industrie
- Veel sociale woningbouw
- Hoge werkeloosheid

Initiatief Shell en Masterplan Noordelijke IJ-oeveren

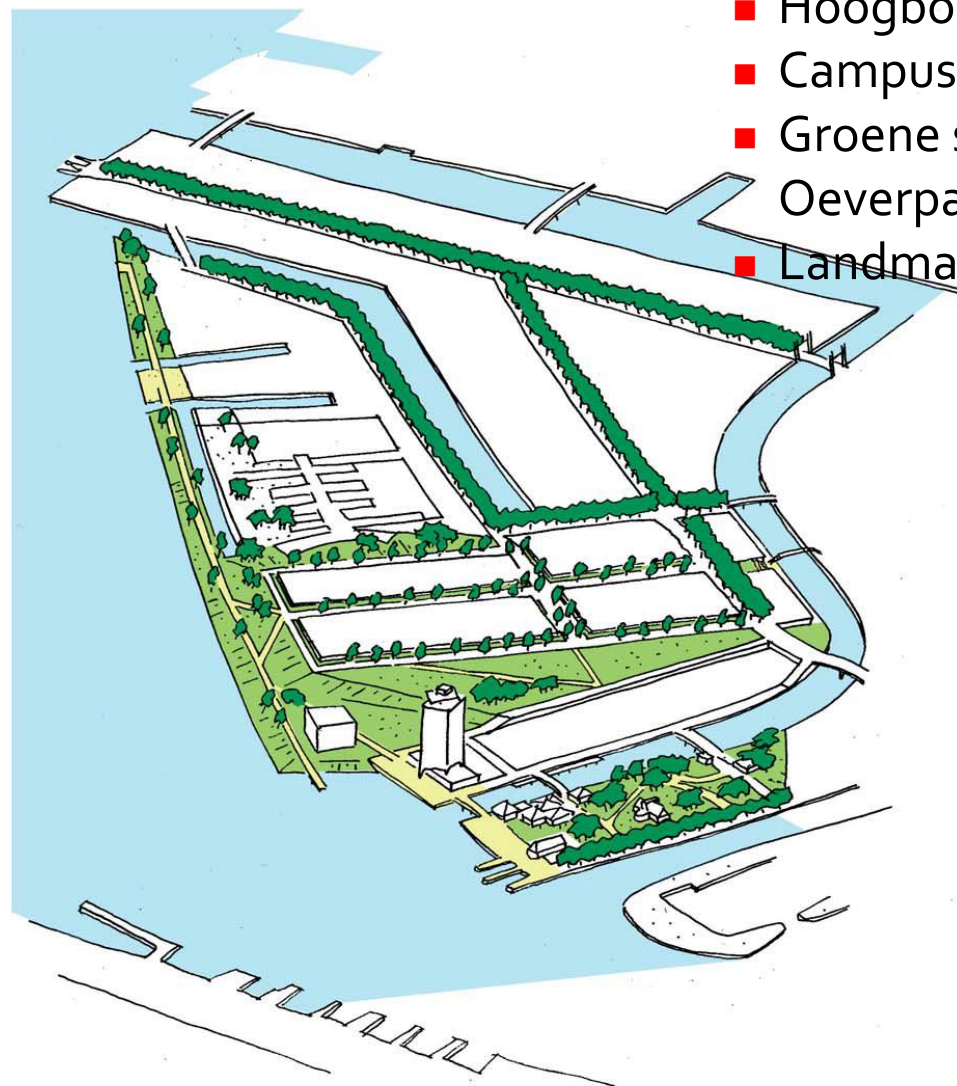
- 1999 wens Shell nieuw onderzoekscentrum
- 20 hectare beschikbaar
- > 100 jaar afgesloten
- 2002 Masterplan Noordelijke IJ-Oevers

Plan Overhoeks

- Gericht op het IJ
- Hoogbouwstrip
- Campus
- Groene scheg(park) en Oeverpark
- Landmark aan het IJ > Eye

Stedenbouwkundig Plan

Programma

- Ca 3800 woningen
- 31% sociaal, 10% midden, 59% markt
- 130.000 m2 niet wonen

2014

2018

2021

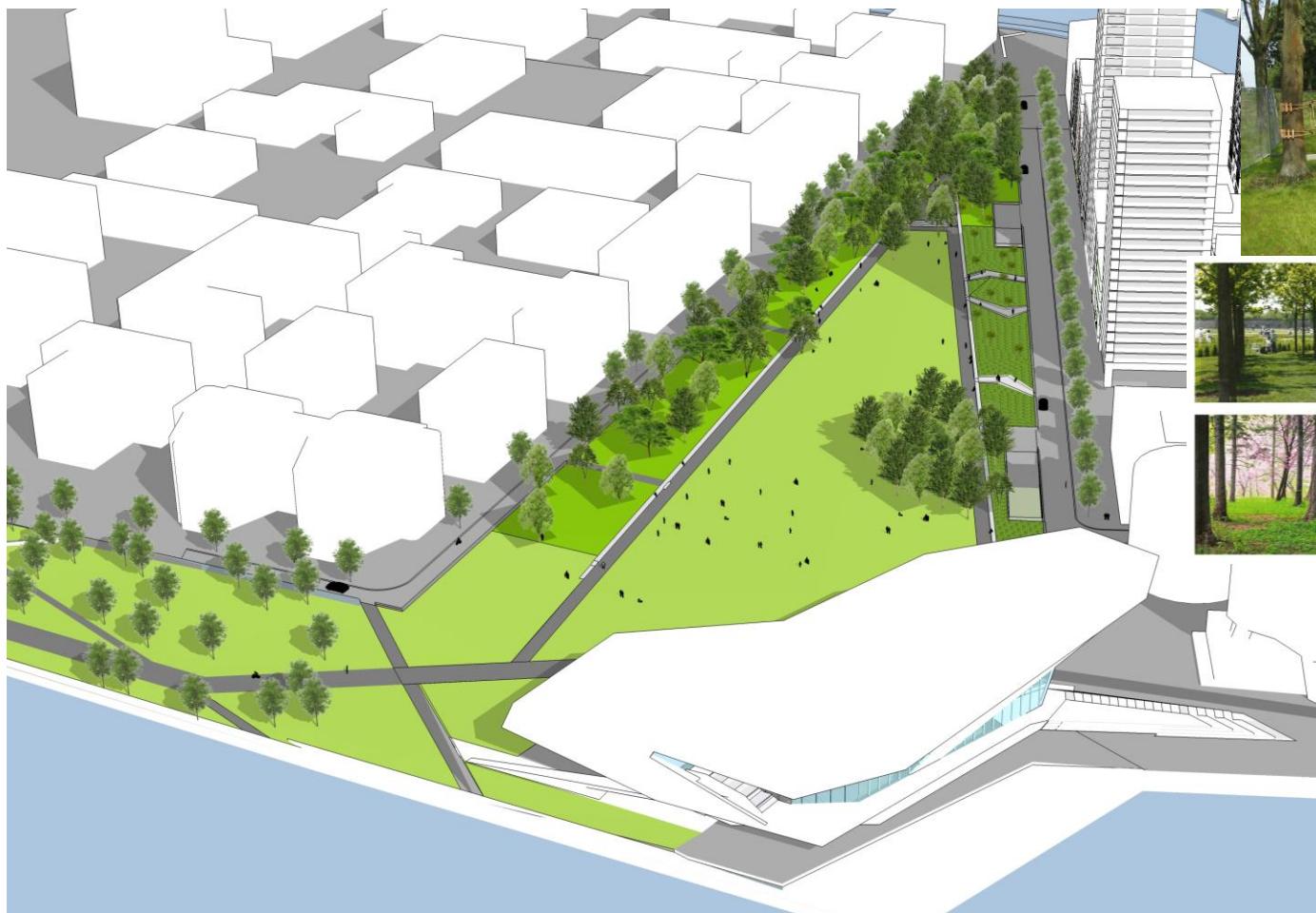
Campus

Schegpark

Strip

The background image shows a city street scene. On the left, there are trees and a street lamp. In the center, a modern building with a glass facade and a curved, tiered design is visible. To the right, a traditional brick building with a red-tiled roof and a red awning over a storefront is shown. People are walking on the sidewalk, and a car is parked on the street.

Overhoeks kavel 7

Tenderprocedure

Ymere

- Wie is Ymere
- Kavel 7 (campus volgt, door Amvest)
- Uitdagingen in tendervariant samen met gemeente
- Succesfactoren
  - Eisen & criteria
  - Contracten
- Resultaat
  - Tender en uitkomst, de Brinktoren
  - Geleerde lessen

Over Ymere

De duurzame stad

De betaalbare stad

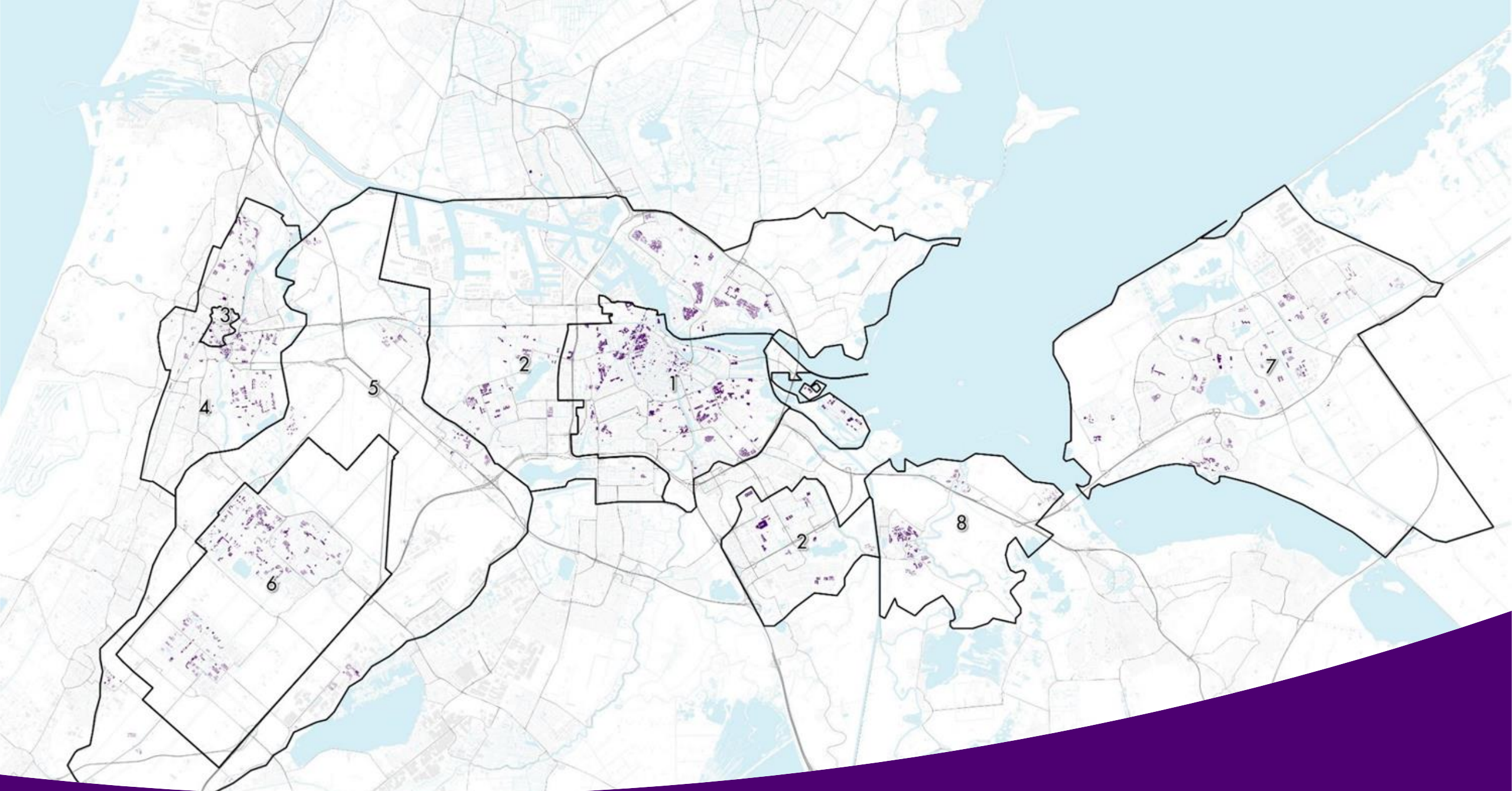

De dynamische stad

De (on)gedeelde stad

Ymere in het kort

2021 2020

Actief matchen van vraag en aanbod
Zodat onze huurders passend en betaalbaar wonen

Gemiddelde netto huur sociale huurwoningen

€ 586

€ 575

Gemiddelde netto huurverhoging sociale huurwoningen

0,0%

2,5%

Mutatiegraad (sociale contracten)

6,5%

5,4%

Doorstroommatches

269

343

Prijs-kwaliteit hangt samen met locatie
Zodat we onze huurders meer variatie kunnen bieden

Verhuureenheden Waarvan zelfstandig

83.820

83.984

72.733

72.778

Start bouw sociale huurwoningen

180

374

Opgeleverde nieuwbouw sociale huurwoningen

326

289

Meer aandacht voor onderhoud
Om meer kwaliteit te bieden aan onze huurders

Verbeterde en gerenoveerde woningen

533

508

Woningverbetering (in mln)

€ 117

€ 124

Onderhoud aan woningen (in mln)

€ 125

€ 129

Samenwerken aan onze wijken
Om het woongenot van onze huurders te vergroten

Ontruimingen door huurschuld

1

22

Huuropzegging en ontruimingen door woonfraude

295

265

Leefbaarheidsuitgaven (in mln)

€ 5,5

€ 6,7

2021

2020

Nieuwe vormen van verbinding
Zodat we bij onze huurders en stakeholders betrokken zijn, en zij bij ons

Maatschappelijke bijdrage (in mln)

€ 514

€ 507

Huurdersoordeel Aedes benchmark

B

B

Duurzaam denken en doen
Zodat we er ook in de toekomst voor onze huurders kunnen zijn

Energielabels A/B

55%

52%

Interne bedrijfsvoering (CO2-uitstoot)

492 ton

470 ton

Een wendbare en efficiënte organisatie
Zodat we kunnen blijven inspelen op de wensen van onze huurders

Aantal fte's per 31 december

855

812

Bruto personeelskosten (in mln)

€ 67,2

€ 71,0

Ziekteverzuim

3,9%

3,8%

Financiële kaders

Huromzet (in mln)

€ 572

€ 565

Jaarresultaat na belastingen (in mln)

€3.282

€ 853

Eigen vermogen (in mld)

€ 16,1

€ 12,8

Balanstotaal (in mld)

€ 19,9

€ 16,5

Waarde in verhuurde staat (in mld)

€ 18,8

€ 15,5

Beleidswaarde (in mld)

€ 9,5

€ 7,8

Loan to value beleidswaarde

32,0%

39,6%

Solvabiliteit (o.b.v. beleidswaarde)

64,1%

57,4%

Interest coverage ratio

1,91

1,70

Kavel 7, de Brinktoren

Weinig ruimte, veel functies

	Minimaal vereist	Maximaal vereist
Woningen, onderverdeeld in:	22.600 m ² bvo	24.100 m ² bvo
Koopwoningen	-	-
Vrije sector huurwoningen	-	-
Middeldure huurwoningen	8.000 m ² bvo, minimaal 40 m ² gbo per unit	-
Sociale huurwoningen	8.000 m ² bvo	8.500 m ² bvo
Voorzieningen, onderverdeeld in:	2.900 m ² bvo	3.550 m ² bvo
Woonzorgvoorziening (casco)	1.400 m ² bvo, minimaal 30 studio's.	1.500 m ² bvo, maximaal 30 studio's.
Maatschappelijke bedrijfsruimte voor een buurtkamer	200 m ² bvo op begane grond	250 m ² bvo op begane grond
Andere commerciële en/of maatschappelijke plint voorzieningen	1.300 m ² bvo in totaal	1.800 m ² bvo in totaal (500 m ² bvo per unit) *
Totaal programma (bovengronds)	25.500 m² bvo	27.000 m² bvo

De uitdagingen

- Wat willen we wel, wat willen we niet, en wat maakt ons niet uit?
- Mengen van functies
- Afhankelijkheden van de andere partijen in de tender
- Consistentie van eigen eisen met eisen gemeente
- Hoe maken we samen met de gemeente de juiste selectie?

Succesfactor: Heldere eisen

- Woontechnisch > algemene eisen en Woonkeur
- Technisch > vertaling van eigen functioneel PvE
- Afnameprijs > onderbouwd met kostenopzet en bouwkostenberekening

Eisen aan totaalprogramma	
Minimaal aantal m ² BVO	8.000
Maximaal aantal m ² BVO	8.500
Minimaal aantal woningen	110
Maximaal afwijking aandeel woningcategorie	3%-punt

Tabel 1.1 | eisen aan totaalprogramma

Eisen en afnameprijs per programmaonderdeel					
	vanaf GBO (m ²)	tot GBO (m ²)	aandeel in totaal aantal woningen	afnameprijs inclusief grond (VON) per m ² GBO	minimaal gemiddelde GBO (m ²) in categorie
Woningcategorie A	30	40	10%	€ 4.500	35
Woningcategorie B	40	50	75%	€ 4.300	45
Woningcategorie C	50	65	15%	€ 4.000	57,5

Tabel 1.2 | eisen per programmaonderdeel

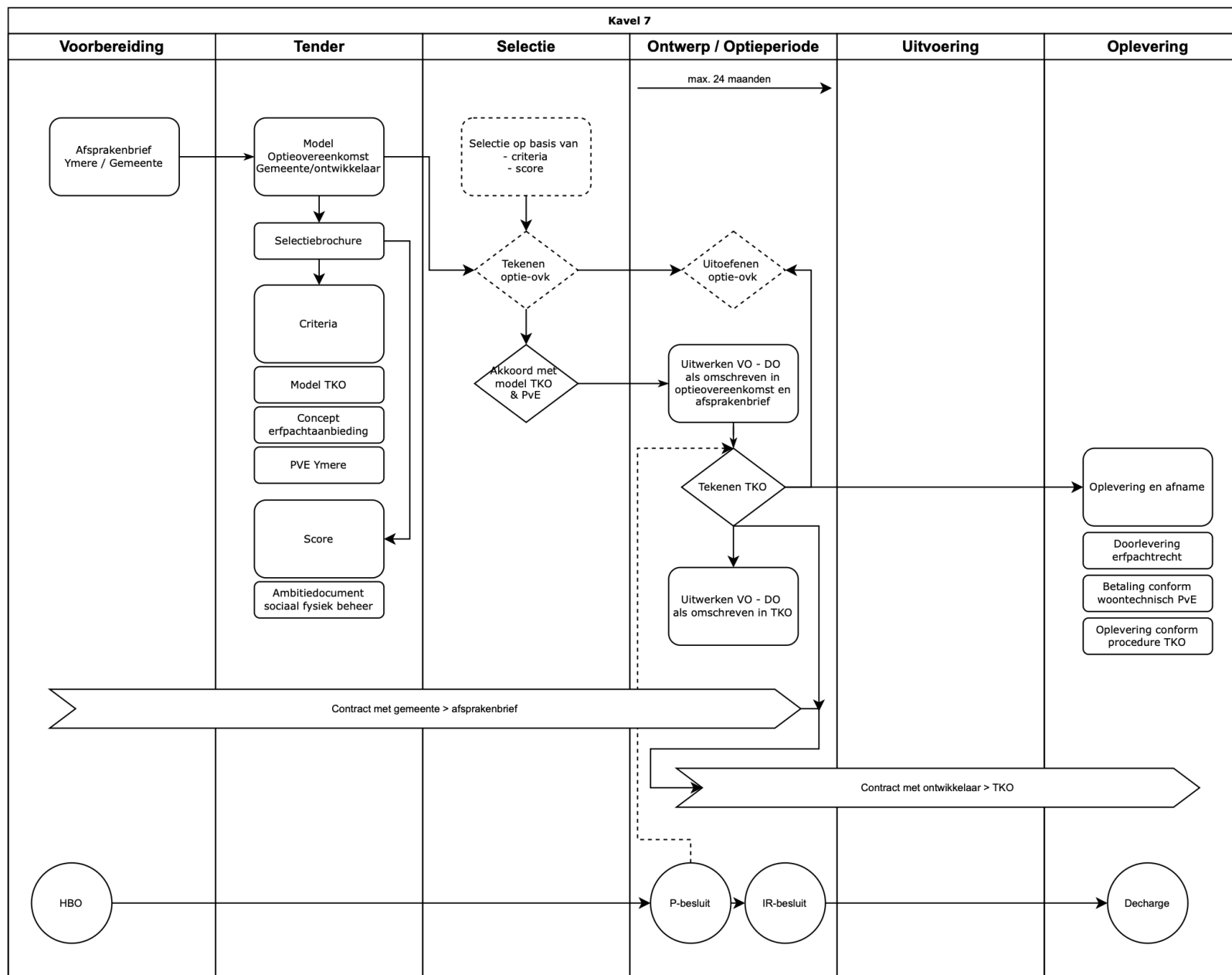
Succesfactor: Gemeenschappelijk vaststellen van criteria

Gunningscriteria	Maximaal te behalen score per criterium, per inschrijver
Optiebod	10 punten
Kwaliteit	60 punten, onderverdeeld naar:
Architectonische kwaliteit: elegante toren	15 punten
Aansluiting stedelijke omgeving: plint en basement	15 punten
Compositie skyline	15 punten
Programmatistische kwaliteit	15 punten
Duurzaamheid	30 punten, onderverdeeld naar:
EPC-score	10 punten
Gebouwvergroening en waterberging	10 punten
Duurzame mobiliteit	10 punten
Totaal te behalen maximale score	100 punten

Succesfactor: Duidelijke contracten

- Borging van afspraken
- Aansluiting op interne procedures
- Exitscenario's

De tender

- Voorselectie
- Definitieve selectie (met vergoeding)

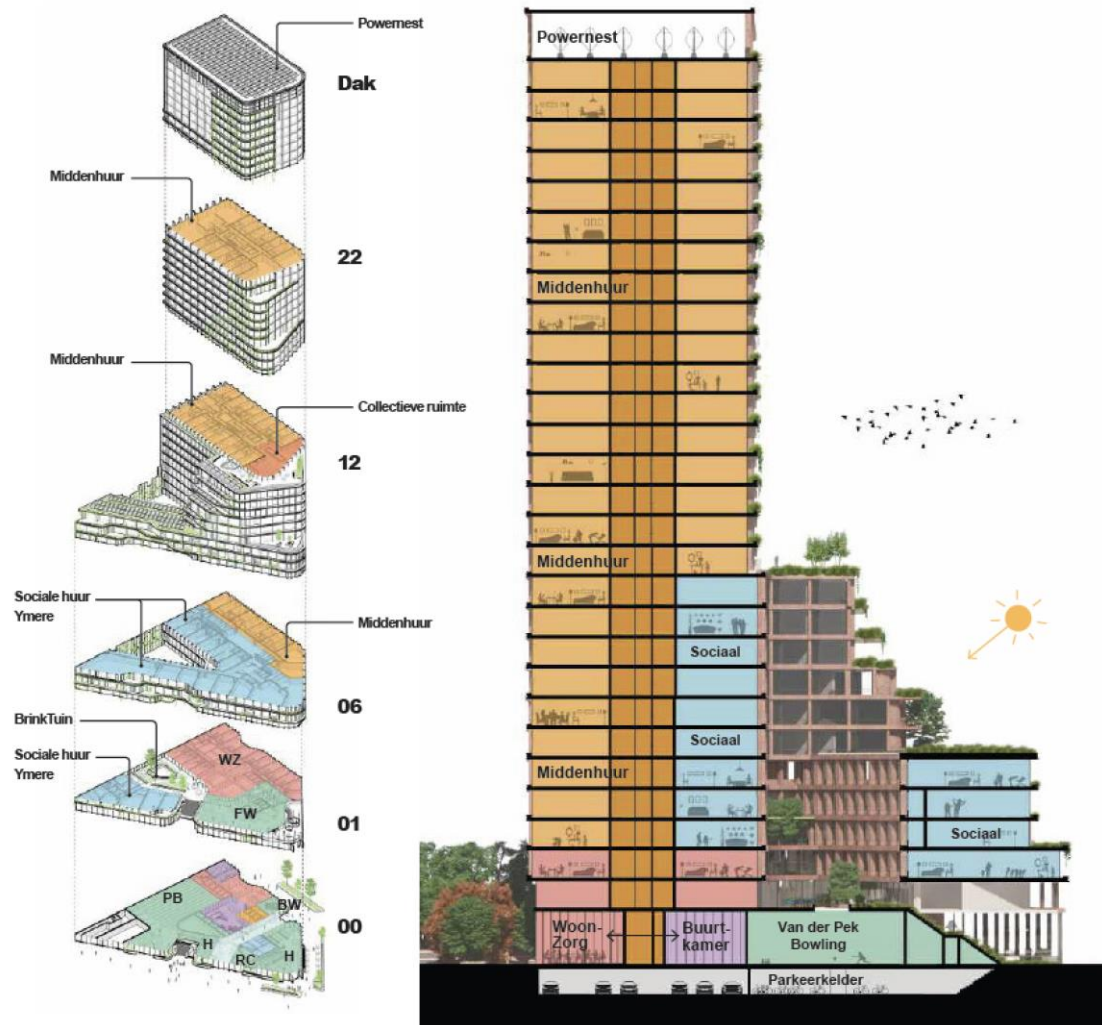

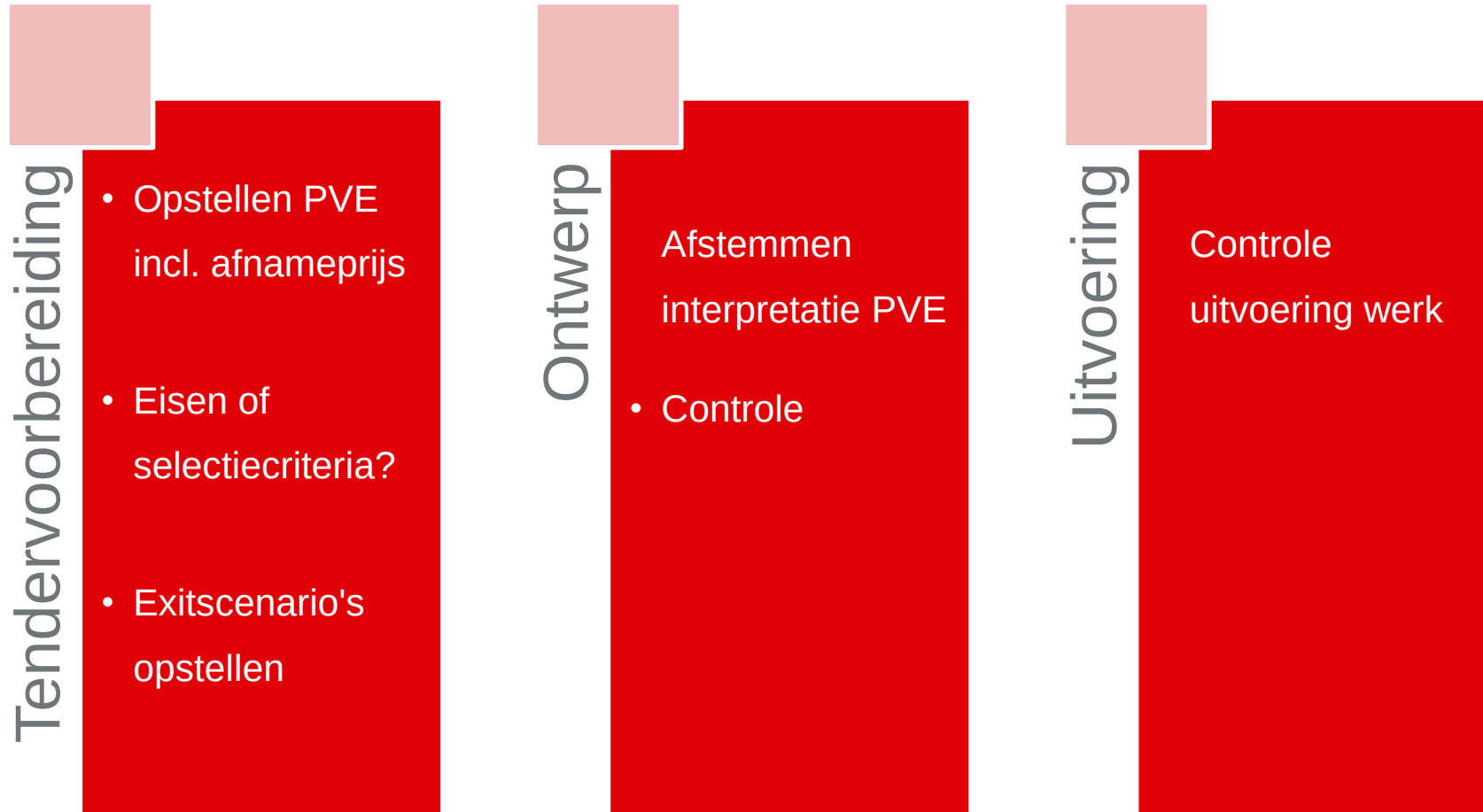

Doorsnede

- 400 woningen
- Waarvan 115 sociale huur
- Overig middenhuur van Xior
- Buurtkamer
- Woonzorgvoorziening
- Commerciële plint

Lessons learned

Ymere

Ymere

AMVEST

✖ Gemeente
✖ Amsterdam
✖

SAMENWERKEN VOOR OVERHOEKS CAMPUS

Ymere – Gemeente Amsterdam – Amvest

AGENDA

Amvest	3
Geschiedenis samenwerking	4
Succesfactoren	7
Resultaten	8

WIE IS AMVEST?

ONTWIKKELAAR

- Woningen
- Woongebieden
- Zorgwoningen

BELEGGER

- Voor o.a. pensioenfondsen en verzekeraars

KERNWAARDEN

- Sociale, duurzame leefomgeving
- Comfortabel en gezond wonen
- Lange termijnvisie
- Ecologische en ruimtelijke kwaliteit
- Komen om te blijven

GESCHIEDENIS SAMENWERKING

December 2005

- Samenwerkingsovereenkomst ING/Shell/Gemeente Amsterdam
- Samenwerkingsovereenkomst ING/Ymere

Maart 2015

- Overname aandeel ING door Amvest

December 2017

- Overname aandeel ING door Amvest

Augustus 2018

- Start bouw van eerste blok op de Campus

2026

- Geprognosticeerde laatste oplevering Campus

SUCCEFACTOREN

Voortgang

- Gezamenlijke planning
- Onafhankelijkheid

Overlegstructuur

- Ontwikkelaarsoverleg
- Stuurgroep
- Regieteam

Kwaliteit

- Intern kwaliteitsteam
- Bijdrage Amvest semi-openbare tuinen Ymere
- Co-makenschap Ymere
- Flexibiliteit programma

RESULTAAT

Groene stadswijk met:

Wonen

- Ca. 720 Sociale huurwoningen
- Ca. 750 Middeldure en vrijesector huurwoningen
- Ca. 60 Lichte zorg huurwoningen
- Ca. 410 Koopwoningen

Maatschappelijk

- 20 zorgstudio's voor demente ouderen
- Buitenschoolse opvang
- IKC Overhoeks (Gemeente Amsterdam)

Werken/Vrije tijd

- Ca. 5.000 m2 commerciële bedrijfsruimte